

Convergență normativă sau concurență normativă?
Interacțiunea dintre procedura insolvenței persoanei fizice și
procedura de soluționare alternativă a litigiilor în domeniul bancar

Prof.univ.dr. Lucian Bercea

Facultatea de Drept, Universitatea de Vest din Timișoara

Colocviul Alternative Dispute Resolution in Banking Sector

Colocviile juridice ale Băncii Naționale a României, ediția a XVII-a, 23 octombrie 2015

1. Premise

- Start simultan:
 - Legea nr. 151/2015 privind procedura insolvenței persoanei fizice (IPF) → start previzibil deficitar
 - Ordonanța Guvernului nr. 38/2015 privind soluționarea alternativă a litigiilor dintre consumatori și comercianți (SAL) → start potențial favorabil
- Politici legislative de promovare a unui tratament eficient și echitabil al supraîndatorării consumatorului
 - Interacțiune → convergență sau concurență normativă?
 - SAL: dejudiciarizarea rezolvării disputelor
- Premise economice comune:
 - Predominanța creditului bancar în structura datoriilor consumatorilor
 - Predominanța creditului bancar neperformant în structura datoriilor consumatorilor insolvenți și insolvabili

2. Probleme (i)

- Cauza litigiilor
 - IPF: incapacitatea de plată a debitorului
 - SAL: (pretinsă) încălcare a legii sau contractului → orice situație litigioasă
- Domeniul de aplicare a procedurilor
 - IPF + SAL: bună-credință, supraîndatorare scuzabilă, insolvență progresivă și structurală, insolvabilitate + credit bancar litigios
 - exclusiv IPF: bună-credință, supraîndatorare scuzabilă, insolvență progresivă și structurală, insolvabilitate ~~+ credit bancar litigios~~
 - exclusiv SAL: supraîndatorare culpabilă, insolvență incidentală, insolvență iminentă, solvabilitate
- Accesibilitatea procedurii
 - IPF: evaluarea situației patrimoniale a debitorului (testul insolvenței progresive, testul insolvenței structurale, testul insolvabilității, testul compromiterii iremediabile a situației financiare)
 - SAL: inexistența barierelor probatorii

2. Probleme (ii)

- Inițierea procedurilor
 - IPF + SAL: numai de către debitor
 - IPF + SAL: caracter impus pentru creditor
- Condițiile derulării procedurilor
 - IPF: formalism, publicitate, ± contradictorialitate
 - SAL: informalism, confidențialitate, ± lipsă de contradictorialitate
- Durata procedurilor
 - IPF:
 - redresare pe bază de plan → durata procedurii + 5 (+1) ani
 - lichidarea de active → durata procedurii + 1-5 ani
 - SAL:
 - celeritate: ± 90 de zile
- Intervenția unui organism extrajudiciar
 - IPF: redresare pe bază de plan → comisia de insolvență (ANPC, MFP, MMPS)
 - SAL: conciliator (calificare adecvată)

2. Probleme (iii)

- Efectele procedurilor
 - IPF: denunțarea unor contracte, restructurarea sau reeșalonarea debitelor, acoperirea parțială a unor creanțe, descărcarea debitorului de datoriile reziduale
 - SAL: „soluția disputei poate fi diferită de rezultatul stabilit de către o instanță care aplică dispozițiile legale în vigoare” → flexibilitate / probleme:
 - Inexistența unei culturi juridice a judecății în echitate
 - Impredictibilitatea soluțiilor
 - Depășirea standardului normativ al protecției consumatorului
 - Atitudinea instanțelor judecătorești față de hotărârile conciliatorilor
- Beneficii colaterale
 - SAL:
 - Funcția de rezolvare a disputelor
 - Funcția de informare și avertizare sectorială

3. Concluzii

- SAL vs. IPF
 - SAL: procedură alternativă cu potențial de substituție în raport cu IPF → adresabilitate / celeritate / flexibilitate → condiționat de predictibilitatea soluțiilor + depășirea standardelor normative privind protecția consumatorului